

اشتقاق بعضی از لغات فارسی

در زبان فارسی بعضی لغات هست که از زبانهای خارجه داخل شده است. قسمتی ازین لغتها در زمان قدیم از یونانی و عبرانی و لاتینی برداشته شده و قسمتی هم درین اواخر از زبانهای فرنگی داخل شده و رواج پیدا کرده است.

لغاتیرا که از زبان عربی داخل شده چون حدّ و عددی برای آنها معین نیست و بدبختانه هر شخص عربی دان بطور دلخواه میتواند هر کلمه عربی را بکار ببرد و هر کس اعتراض بکند او را به بیسوادی متهم سازد لهذا آن لغات را خارج ازین دو قسم لغات می‌شماریم.

ازین دو قسم لغات بعضی کلمات را در اینجا ذکر و شرح می‌کنیم:

۱ - چند لغت که از یونانی در آمده (۱)

۱ - پیاله: از لفظ یونانی فیال و فیاله که بهمین معنی بوده در آمده.

۲ - دیهیم: از لفظ دیادما مشتق شده که در زبانهای اروپائی دیادم مانده است و بمعنی تاج است:

۳ - درهم و دینار: از در اخمی و دیناریوس مشتق هستند.

۴ - فنجان: از لفظ پینگ (پیناخیون) مشتق است.

۵ - لکن: از کلمه لخان »

۶ - قفس: » قسافا (- قفاسا - قفس)

۷ - کالبد: » خالوپودیون بمعنی قالب

- ۷- کلید: «خلیدا.»
- ۹- لنگر: «آنخورا.» این کلمه اول معرب به انجر شده و بعد از کلمه الانجر بفارسی نقل و لام حرف تعریف عربی جزو کلمه شده لنگر گفته اند.
- ۱۰- نرگس: از کلمه نارخیدوس.
- ۱۱- پسته: «پستاخون»
- ۱۲- الماس: «آداماس (آلاماس - الماس)»
- ۱۳- یاکند: (یاقوت): «یا خندوس.»
- ۱۴- زمرد: «زمرا قدوس.»
- ۱۵- مروارید: «مرگاریدوس»
- ۱۶- سیم: (نقره): «اسیموس.»
- ۲- چند لغت که از زبان روسی در آمده
- ۱- سماور: از کلمه سامووار که بمعنی خود جوش است.
- ۲- چایی: «چای.»
- ۳- استکان: «استکان.»
- ۴- سخاری: «سوخاری یعنی نان خشک.»
- ۵- چیت: «سیتس.»
- ۶- چورتگه: «آلت حساب کردن.»

۷ - گروآنکه: « به اغلب احتمال از روسی آمده چونکه گریبا

بمعنی وزن است در روسی ولی اشتقاق کلمه نا معلومست .

۸ - یارمکه و یا یارمانکه: (بازار سالیانه رامیگویند) تحریف از

کلمه یارمارکه است که آنهم از دو کلمه مرکب است اولی یار که بمعنی سال است و دومی مار که بمعنی بازار و معنی کلمه بازار سالیانه میشود چونکه سالی یکبار آنرا ترتیب میدهند. لفظ مار که بزبان فرانسه مارش و بانگلیسی و آلمانی مارکت میباشد، این کلمه از جرمنی بروسی گذشته .

۹ - اسگناس: از کلمه روسی آسیگناتسیا و آنهم از کلمه فرانسه

اسیگنات ... آسینیا (۱) مشتق شده است، در زمان انقلاب بزرگ فرانسه در سال ۱۷۹۰ حکومت انقلابی و قتیکه تمام املاک کلیسا و روحانیون را ضبط و تصرف کرد مقداری اسگناس صد فرانکی چاپ کرده و این املاک را که نام املاک ملی بدانها گذاشته بود در مقابل آن اسگناسها بعنوان تأمینات تخصیص کرد، آن اسگناسها را بفرانسه آسینیا مینامیدند که در زبان روسی آسیگناتسیا و از آنجا هم در فارسی اسگناس شده است .

